

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XVII/109/2012
Rady Gminy Lisewo
z dnia 30 sierpnia 2012 r.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI BŁACHTA W LATACH 2012-2020

Spis treści:

- 1. Charakterystyka miejscowości Błachta.**
- 2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości Błachta**
- 3. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości Błachta.**
- 4. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność miejscowości Błachta.**
- 5. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla**

zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno – przestrzenne

1. Charakterystyka miejscowości Błachta.

Wieś Błachta o obszarze 202 ha., w tym 188 ha użytków rolnych liczy 115 mieszkańców. Pierwsza wzmianka o miejscowości pochodzi z 1556 r. Nazwę miejscowości zapisano jako Blacha. W późniejszych dokumentach polskich z XVII i XVIII wieku występuje jako Placht, Plachty. W dokumentach niemieckich do 1920 roku Blacha. W latach 1939 – 1945 obowiązywała Blechtfeld. W czasach krzyżackich była własnością Zakonu w komturii papowskiej. Od 1466 r. własność króla polskiego, który w 1505 roku podarował biskupstwu chełmińskiemu. Biskupi do 1772 roku wydzierżawiali wieś szlachcie w zamian za obowiązek służby wojskowej oraz symboliczną daninę w postaci pszczelego wosku. Po I rozbiorze Polski wieś została odebrana biskupstwu i przeszła na własność pruskiego skarbu państwa a następnie sprzedana rodzinie niemieckiej: 1840 – 1894 – Wolff, 1894 -1933 – Dommes, 1933-1945 – Windisch. Wieś była dwukrotnie zniszczona w czasie wojen szwedzkich po raz pierwszy w latach 1655-1660. W 1946 roku majątek rozparcelowano i utworzono 27 gospodarstw o obszarze od 5 do 8 ha.

2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości Błachta

1. Wieś należy do gminy Lisewo, powiat chełmiński.
2. Dogodne położenie – na szlaku pomiędzy Toruniem (45 km) i Chełmnem (20 km), Wąbrzeźnem (25 km).

3. Wieś pełni funkcję rolniczą, dominują indywidualne gospodarstwa rolne specjalizujące się w uprawach zbóż, buraków, rzepaku, tuczu trzody chlewnej i hodowli krów mlecznych.
4. Mieszkańcami są głównie rolnicy. Wieś zamieszkuje również inni pracownicy dojeżdżający do pracy do okolicznych miast.
5. Organizacją życia na wsi zajmuje się:
  - a. Sołtys
  - b. Rada Sołecka
6. Wygląd wsi :
  - a. zadbana,
  - b. o rozproszonej zabudowie (przewaga domów jednorodzinnych)
  - c. tereny z możliwością dalszej rozbudowy mieszkaniowej,
  - d. brak kanalizacji i oczyszczalni przydomowych,
  - e. wieś posiada sieć wodociągów we wszystkich posesjach .

3. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości Błachta.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Dobrze rozwinięty handel w gminie – Dobrze rozwinięta oświata w gminie – Zakłady przetwórstwa rolno – spożywczego w gminie, produkujące wyroby bardzo wysokiej jakości – Wysoki stopień zwodociągowania gminy 	<ul style="list-style-type: none"> – Brak zakładów przemysłowych – Wysoki wskaźnik bezrobocia – Ubożenie społeczności lokalnej – Starzenie się społeczeństwa – Zły stan nawierzchni dróg gminnych – Rozdrobnienie gospodarstw rolnych – Słabo rozwinięta funkcja rekreacyjno – turystyczna – wypoczynkowa miejscowości – Brak infrastruktury sanitarnej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Dostęp do zewnętrznych unijnych źródeł finansowania – Duża aktywność społeczna – Dobra współpraca organizacji społecznych z Urzędem Gminy – Funkcjonowanie Gminnego Centrum Informacji 	<ul style="list-style-type: none"> – Emigracja wykształconej młodzieży w poszukiwaniu pracy – Ograniczone środki finansowe budżetu gminy na inwestycje we wsi Błachta, – Brak perspektyw rozwojowych dla małych i średnich gospodarstw rolnych

4. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność miejscowości Błachta.

PRIORYTET 1 ROZWÓJ INFRASTRUKTURY MIEJSCOWOŚCI ORAZ POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKANCÓW		
Cele	Projekty	Termin realizacji
- Zaspokojenie potrzeb społecznych .	- Remont świetlicy wiejskiej, która ze względu na swoje położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne stanowi obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców wsi Błachta. Remont świetlicy przyczyni się do poprawy warunków życia oraz nawiązywania kontaktów społecznych miejscowej ludności.	2012 - 2014
-Podniesienie standardu życia. -Podniesienie atrakcyjności turystycznej. -Poprawa standardów sanitarnych wsi.	- Funkcjonowanie świetlicy wiejskiej: wynagrodzenie dla osoby prowadzącej zespół folklorystyczny, zakup niezbędnych strojów, uzupełnienie wyposażenia kuchni, zakup sztućców oraz naczyń.	2012 - 2020
- Pełne zurbanizowanie miejscowości (gazyfikacja, telefonizacja, poprawa stanu dróg i chodników). - Stymulowanie działalności dających dodatkowe dochody gospodarstw rolnym. - Pomoc rodzinom biednym oraz dzieciom z rodzin patologicznych.	- Poprawa warunków estetycznych gospodarstw (pojemniki do segregacji śmieci, budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków). - Edukacja ekologiczna. - Budowa płyt obornikowych przy każdej posesji. - Uregulowanie szerokości dróg. - Budowa systemu kanalizacyjnego który	2012-2020

	<p>umożliwi odprowadzenie nadmiaru wody z powierzchni jezdni.</p> <p>– Ponowne wytyczne dróg lokalnych.</p>	
--	---	--

**PRIORYTET 2
ROZWÓJ TURYSTYKI I WYPOCZYNKU**

Cele	Projekty	Termin realizacji
<ul style="list-style-type: none"> – Zwiększenie atrakcyjności terenów dla rozwoju turystyki. – Podjęcie działań dla kompleksowego rozwoju usług pod potrzeby turystyki. – Skuteczna promocja walorów rekreacyjno – wypoczynkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Szeroka akcja promocyjna walorów krajobrazowych Błachty w mediach. – Rozwój gospodarstw agroturystycznych. – Budowa ścieżek rowerowych. 	<p style="text-align: center;">2012-2020</p> <p style="text-align: center;">2012 – 20120</p> <p style="text-align: center;">2012 - 20120</p>

PRIORYTET 3

ROZWÓJ MIEJSCOWOŚCI POPRZEZ EDUKACJĘ, KULTURĘ I SPORT

Cele	Projekty	Termin realizacji
<ul style="list-style-type: none"> – Dostęp do edukacji poprzez Internet. – Umożliwienie bezrobotnym zdobywania nowych kwalifikacji oraz możliwości poszukiwania pracy w Internecie. – Poprawa warunków dla rozwoju sportu. – Wzrost liczby dzieci i młodzieży objętej formami zajęć sportowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Wyposażenie świetlicy wiejskiej w podstawowy sprzęt i komputery z równoczesnym podłączeniem do internetu. 	2012-2020
	<ul style="list-style-type: none"> – Zorganizowanie szkoleń dla mieszkańców (dzieci, młodzieży, bezrobotnych) w celu zapoznanie ich z możliwościami, jakie daje Internet (nauka, praca). 	2012 – 20120
	<ul style="list-style-type: none"> – Budowa placu zabaw. 	2012 - 20120

5. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno – przestrzenne

Planuje się :

1. Wydzielenie w istniejącej świetlicy sanitariatu oraz przebudowę instalacji wod-kan.
2. Wygłuszenie sufitu w świetlicy.

Świetlica wiejska w miejscowości Błachta posadowiona na dz. nr ew. gruntów 14/8 ze względu na swoje położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne stanowi obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców wsi Błachta. Remont świetlicy przyczyni się do poprawy warunków życia oraz nawiązywania kontaktów społecznych miejscowej ludności. W zakres remontu wchodzić będzie: wykonanie wewnątrz świetlicy sanitariatu wraz z przebudową instalacji wod-kan oraz wyłożenie sufitu materiałem dźwiękochłonnym. Koszt realizacji operacji wyniesie 49 305,51 zł.

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr XVII/ 109 /2012
Rady Gminy Lisewo
z dnia 30 sierpnia 2012 r.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI STRUCFÓŃ W LATACH 2012-2020

Spis treści:

- 1. Charakterystyka miejscowości Strucfoń.**
- 2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości Strucfoń**
- 3. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości Strucfoń.**
- 4. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność miejscowości Strucfoń.**

5. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno – przestrzenne

1. Charakterystyka miejscowości Strucfoń.

Wieś Strucfoń o obszarze 263 ha. zamieszkuje 72 mieszkańców. Pierwsza wzmianka o miejscowości pochodzi z 1387 r., nazwę miejscowości zapisano Sturzwayne. W polskich dokumentach od 1570 r. Strusin, 1647 r. Strucfon a od 1765 r. Struczwan. W czasach krzyżackich folwark hodowlany, własność Zakonu w wójtostwie Lipienek. Po 1466 roku własność królewska, a od 1547 r. podlegała starostom lipieńskim. Zniszczony w czasie wojen szwedzkich. Od pierwszego rozbioru Polski Strucfoń przeszedł na własność pruskiego skarbu państwa, gdzie osadzono kolonistów niemieckich. W 1788 roku folwark został rozparcelowany a w nowo powstałych gospodarstwach osadzono niemieckich kolonistów. W latach 1838 – 4- przeprowadzono pomiary i komasację gruntów chłopskich, utworzono 9 gospodarstw o obszarze od 15 ha do 47 ha. Od ok. 1840 roku działała tu 1 – klasowa szkoła ludowa, do której uczęszczały również dzieci ze wsi Lipienek. Zlikwidowano ją dopiero w 1945 roku.

2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości Strucfoń

1. Wieś należy do gminy Lisewo, powiat chełmiński.
2. Dogodne położenie – na szlaku pomiędzy Toruniem (40 km) i Chełmnem (25 km), Wąbrzeźnem (35 km).

3. Wieś pełni funkcję rolniczą, dominują indywidualne gospodarstwa rolne specjalizujące się w uprawach zbóż, buraków, rzepaku, tuczu trzody chlewnej i hodowli krów mlecznych.
4. Mieszkańcami są głównie rolnicy. Wieś zamieszkuje również inni pracownicy dojeżdżający do pracy do okolicznych miast.
5. Organizacją życia na wsi zajmuje się:
  - a. Sołtys
  - b. Rada Sołecka
6. Wygląd wsi :
  - a. zadbana,
  - b. rozproszonej zabudowie (przewaga domów jednorodzinnych)
  - c. tereny z możliwością dalszej rozbudowy mieszkaniowej,
  - d. brak kanalizacji i oczyszczalni przydomowych,
  - e. wieś zwodociągowana w 100 % .

3. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości Strucfoń.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Dobrze rozwinięty handel - Dobrze rozwinięta oświata w gminie - Zakłady przetwórstwa rolno – spożywczego, produkujące wyroby bardzo wysokiej jakości w gminie - Dobrze działające związki i stowarzyszenia - Wysoki stopień zwodociągowania gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - Brak zakładów przemysłowych - Wysoki wskaźnik bezrobocia - Ubożenie społeczności lokalnej - Starzenie się społeczeństwa - Zły stan nawierzchni dróg gminnych - Rozdrobnienie gospodarstw rolnych - Słabo rozwinięta funkcja rekreacyjno – turystyczno – wypoczynkowa miejscowości - Brak infrastruktury sanitarnej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Dostęp do zewnętrznych unijnych źródeł finansowania - Duża aktywność społeczna - Dobra współpraca organizacji społecznych z Urzędem Gminy - Funkcjonowanie Gminnego Centrum Informacji 	<ul style="list-style-type: none"> - Emigracja wykształconej młodzieży w poszukiwaniu pracy - Ograniczone środki finansowe budżetu gminy na inwestycje we wsi Strucfoń - Brak perspektyw rozwojowych dla małych i średnich gospodarstw rolnych

4. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność miejscowości Strucfoń.

PRIORYTET 1 ROZWÓJ INFRASTRUKTURY MIEJSCOWOŚCI ORAZ POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKANCÓW		
Cele	Projekty	Termin realizacji
- Zaspokojenie potrzeb społecznych .	Remont dachu świetlicy wiejskiej z wymianą pokrycia z płyt azbestowych na blachodachówkę, wymiana okien i drzwi wejściowych oraz malowanie świetlicy. Świetlica w miejscowości Strucfoń posadowiona na dz. nr ew. 13/1 ze względu na swoje położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne stanowi obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców wsi Strucfoń. Remont świetlicy przyczyni się do poprawy warunków życia oraz nawiązywania kontaktów społecznych miejscowej ludności.	2012 - 2014
-Podniesienie standardu życia.	- Funkcjonowanie świetlicy wiejskiej- remont kuchni i toalet, wyposażenie w sprzęt , ogrzewanie gazowe.	2012 - 2020
-Podniesienie atrakcyjności turystycznej.	wymiana posadzki	2012-2020
-Poprawa standardów sanitarnych wsi.	– Poprawa warunków estetycznych gospodarstw (pojemniki do segregacji śmieci, budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków).	2012 – 20120
– Pełne zurbanizowanie miejscowości (gazyfikacja, telefonizacja, poprawa stanu dróg i chodników).	– Edukacja ekologiczna.	2012 – 20120
– Stymulowanie działalności dających dodatkowe dochody gospodarstwom rolnym.	- modernizacja dróg gminnych,	2012 – 20120
– Pomoc rodzinom biednym oraz dzieciom z rodzin	- budowa chodników w centrum wsi	2012 – 20120
	- oświetlenie wsi	2012 - 20120

patologicznych.	- budowa parkingu przy remizie i świetlicy	
-----------------	--	--

**PRIORYTET 2
ROZWÓJ TURYSTYKI I WYPOCZYNKU**

Cele	Projekty	Termin realizacji
<ul style="list-style-type: none"> - Zwiększenie atrakcyjności terenów dla rozwoju turystyki. - Podjęcie działań dla kompleksowego rozwoju usług pod potrzeby turystyki. 	<ul style="list-style-type: none"> - Szeroka akcja promocyjna walorów krajobrazowych Strucfonia w mediach. - Rozwój gospodarstw agroturystycznych. - Budowa ścieżek rowerowych. 	<p style="text-align: center;">2012-2020</p> <p style="text-align: center;">2012 – 20120</p> <p style="text-align: center;">2012 - 2020</p>

**PRIORYTET 3
ROZWÓJ MIEJSCOWOSCI POPRZEZ EDUKACJĘ, KULTURĘ I SPORT**

Cele	Projekty	Termin realizacji
<ul style="list-style-type: none"> - Dostęp do edukacji poprzez Internet. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wyposażenie świetlicy wiejskiej w podstawowy sprzęt i komputery z 	<p style="text-align: center;">2012-2020</p>

<ul style="list-style-type: none"> – Umożliwienie bezrobotnym zdobywania nowych kwalifikacji oraz możliwości poszukiwania pracy w Internecie. – Poprawa warunków dla rozwoju sportu. – Wzrost liczby dzieci i młodzieży objętej formami zajęć sportowych. 	<ul style="list-style-type: none"> równoczesnym podłączeniem do internetu. – Zorganizowanie szkoleń dla mieszkańców (dzieci, młodzieży, bezrobotnych) w celu zapoznanie ich z możliwościami, jakie daje Internet (nauka, praca). – Budowa placu zabaw. 	<p>2012 – 2020</p> <p>2012 - 2020</p>
--	---	---------------------------------------

5. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno – przestrzenne

Planuje się :

Remont dachu z wymianą pokrycia z płyt azbestowych na blachodachówkę, wymiana okien i drzwi wejściowych oraz malowanie świetlicy. Świetlica w miejscowości Strucfoń posadowiona na dz. nr ew. 13/1 ze względu na swoje położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne stanowi obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców wsi Strucfoń. Remont świetlicy przyczyni się do poprawy warunków życia oraz nawiązywania kontaktów społecznych miejscowej ludności. Koszt realizacji operacji wyniesie 55 379,67 zł.

Załącznik Nr 3
do Uchwały Nr XVII/109/2012
Rady Gminy Lisewo
z dnia 30 sierpnia 2012 r.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI BARTLEWO W LATACH 2012-2020

Spis treści:

- 1. Charakterystyka miejscowości Bartlewo.**
- 2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości Bartlewo**
- 3. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości Bartlewo.**
- 4. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność miejscowości Bartlewo.**
- 5. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno – przestrzenne**

1. Charakterystyka miejscowości Bartlewo

Wieś Bartlewo o powierzchni 564 ha liczy 269 mieszkańców. Pierwsza odnotowana wzmianka pochodzi z 1311r. pod nazwą „curia Bartoldi”. W innych dokumentach krzyżackich zapisana Watlaw i Watlau. W polskich od połowy XVw. Waplewo, Batlewo, Bartlewo(1760). Od XIII w posiadłość rycerska , miejscowość leżała na starodawnym trakcie toruńsko grudziądzkim. Pośrodku parku dworskiego stoi piętrowy dwór zbudowany w połowie XIX wieku, w którym mieściła się szkoła podstawowa a obecnie jest to własność prywatna.

2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości Bartlewo

1. Wieś należy do gminy Lisewo, powiat chełmiński.
2. Dogodne położenie – na szlaku pomiędzy Toruniem (40 km) i Chełmnem (20 km), Grudziądem (30 km).
3. Wieś pełni funkcję rolniczą, dominują indywidualne gospodarstwa rolne specjalizujące się w uprawach zbóż, buraków, rzepaku i tuczu trzody chlewnej.

4. Mieszkańcami są głównie rolnicy. Wieś zamieszkuje również nauczyciele i inni pracownicy dojeżdżający do pracy do okolicznych miast.
5. Organizacją życia na wsi zajmuje się:
  - a. Sołtys
  - b. Rada Sołecka
  - c. OSP
6. Wygląd wsi :
  - a. zadbana,
  - b. zróżnicowanej zabudowie (budownictwo zarówno wielo, jaki i jednorodzinne),
  - c. tereny z możliwością dalszej rozbudowy mieszkaniowej,
  - d. brak kanalizacji i oczyszczalni przydomowych,
  - e. wieś posiada sieć wodociągów w 100 % .

3. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości Bartlewo.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Duża wieś gminna – Niewielka odległość do Lisewa , – Wysoki poziom usług w gminie – Dobrze rozwinięty handel – Dobrze rozwinięta oświata w gminie – Zakłady przetwórstwa rolno – spożywczego, produkujące wyroby bardzo wysokiej jakości w gminie – Dobrze działające związki i stowarzyszenia – Wysoki stopień zwodociągowania gminy 	<ul style="list-style-type: none"> – Wysoki wskaźnik bezrobocia – Ubożenie społeczności lokalnej – Starzenie się społeczeństwa – Zły stan nawierzchni dróg gminnych – Rozdrobnienie gospodarstw rolnych – Słabo rozwinięta funkcja rekreacyjno – turystyczna – wypoczynkowa miejscowości – Brak infrastruktury sanitarnej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Dostęp do zewnętrznych unijnych źródeł finansowania – Duża aktywność społeczna – Dobra współpraca organizacji społecznych z Urzędem Gminy – Funkcjonowanie Gminnego Centrum Informacji 	<ul style="list-style-type: none"> – Emigracja wykształconej młodzieży w poszukiwaniu pracy – Ograniczone środki finansowe budżetu gminy na inwestycje we wsi Bartlewo. – Brak perspektyw rozwojowych dla małych i średnich gospodarstw rolnych

4. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność miejscowości Bartlewo.

PRIORYTET 1 ROZWÓJ INFRASTRUKTURY MIEJSCOWOŚCI ORAZ POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKANCÓW		
Cele	Projekty	Termin realizacji
<p>- Zaspokojenie potrzeb społecznych mieszkańców</p>	<p>- Przebudowa parkingu oraz remont pomieszczeń zaplecza w świetlicy. Świetlica wiejska stanowi ważny element życia kulturalnego i towarzyskiego mieszkańców wsi. Jest miejscem integrującym społeczność lokalną oraz społeczność miejscowości sąsiednich. Świetlica w miejscowości Bartlewo posadowiona na dz. nr ew. 58/15 ze względu na swoje położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne stanowi obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców wsi Bartlewo. Remont świetlicy przyczyni się do poprawy warunków życia oraz nawiązywania</p>	<p>2012-2014</p>

<ul style="list-style-type: none"> -Podniesienie standardu życia. -Podniesienie atrakcyjności turystycznej. -Poprawa standardów sanitarnych wsi. – Pełne zurbanizowanie miejscowości (gazyfikacja, telefonizacja, poprawa stanu dróg i chodników). – Stymulowanie działalności dających dodatkowe dochody gospodarstwom rolnym. – Pomoc rodzinom biednym oraz dzieciom z rodzin patologicznych. 	<p>kontaktów społecznych miejscowej ludności.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa warunków estetycznych gospodarstw (pojemniki do segregacji śmieci, przyłączenie centrum wsi do oczyszczalni w Lisewie lub budowa oczyszczalni ścieków, budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków). – Modernizacja dróg gminnych, budowa chodników. - modernizacja wodociągów wiejskich - oświetlenie wsi 	<p>2012 - 2020</p> <p>2012-2020</p> <p>2012-2020</p> <p>2012-2020</p>
---	---	---

**PRIORYTET 2
ROZWÓJ TURYSTYKI I WYPOCZYNKU**

Cele	Projekty	Termin realizacji
5. Zwiększenie atrakcyjności terenów dla rozwoju turystyki.	– Szeroka akcja promocyjna walorów krajobrazowych wsi Bartlewo w mediach.	2012 - 2020
6. Podjęcie działań dla kompleksowego rozwoju usług pod potrzeby turystyki.	<ul style="list-style-type: none"> – Rozwój gospodarstw agroturystycznych. – Budowa ścieżek rowerowych. 	<p>2012 - 2020</p> <p>2012 - 2020</p>

**PRIORYTET 3
ROZWÓJ MIEJSCOWOŚCI POPRZEZ EDUKACJĘ, KULTURĘ I SPORT**

Cele	Projekty	Termin realizacji
– Dostęp do edukacji	– wyposażenie świetlicy	2012-2020

<p>poprzez Internet.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Umożliwienie bezrobotnym zdobywania nowych kwalifikacji oraz możliwości poszukiwania pracy w Internecie. – Poprawa warunków dla rozwoju sportu. – Wzrost liczby dzieci i młodzieży objętej formami zajęć sportowych. 	<p>wiejskiej, w podstawowy sprzęt i komputery z równoczesnym podłączeniem do Internetu.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zorganizowanie szkoleń dla mieszkańców (dzieci, młodzieży, bezrobotnych) w celu zapoznania ich z możliwościami, jakie daje Internet (nauka, praca). – Budowa placu zabaw. – Budowa boiska sportowego, korty tenisowe. 	<p>2012 – 2020</p> <p>2012 – 2020</p> <p>2012 - 2020</p>
---	---	--

5. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno – przestrzenne

Planuje się:

1. Przebudowa parkingu oraz remont pomieszczeń zaplecza w świetlicy. Świetlica wiejska stanowi ważny element życia kulturalnego i towarzyskiego mieszkańców wsi. Jest miejscem integrującym społeczność lokalną oraz społeczność miejscowości sąsiednich. Świetlica w miejscowości Bartlewo posadowiona na dz. nr ew. 58/15 ze względu na swoje położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne stanowi obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców wsi bartlewo. Remont świetlicy przyczyni się do poprawy warunków życia oraz nawiązywania kontaktów społecznych miejscowej ludności. W zakres remontu wchodzić będzie: przebudowa parkingu oraz remont pomieszczenia zaplecza świetlicy. Koszt realizacji operacji wyniesie 93 175,76 zł.

Załącznik Nr 4
do Uchwały Nr XVII/109/2012
Rady Gminy Lisewo
z dnia 30 sierpnia 2012 r.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI KRAJĘCIN W LATACH 2012-2020

Spis treści:

- 1. Charakterystyka miejscowości Krajęcín.**
- 2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości Krajęcín**
- 3. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości Krajęcín**
- 4. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność miejscowości Krajęcín**
- 5. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla**

zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno – przestrzenne .

1. Charakterystyka miejscowości Krajęcín

Wieś Krajęcín o powierzchni 197 ha. Wieś liczy 88 mieszkańców . Pierwsza wzmianka o wsi Krajęcín pochodzi z 1674r. Wieś została wymieniona jako opustoszała osada młyńska w starostwie lipieńskim. W latach 30- tych XVIII wieku Krajęcín wydzierżawiono sołtysowi i dzierżawcy z Pniewitego Tałlakiewiczowi. Połączenie z Pniewitem zachowało się do początku XIX wieku. W Krajęcínie był folwark który, w 1810 r. rozparcelowano między chłopów z Pniewitego. W latach 1824-36 przeprowadzono pomiary i komasację gruntów chłopskich. Z istniejących przed regulacją 85 parceli utworzono 20 gospodarstw o obszarze od 5 mórg do 25 ha. W 1910 r. powstała tu 2- klasowa szkoła ludowa. Dzisiaj Krajęcín jest wsią typowo rolniczą.

2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości Krajęcín

1. Wieś należy do gminy Lisewo, powiat chełmiński.
2. Dogodne położenie – na szlaku pomiędzy Toruniem (50 km) i Chełmnem (23 km), Wąbrzeźnem (25 km), Grudziądzem (20 km)
3. Wieś pełni funkcję rolniczą, dominują indywidualne gospodarstwa rolne specjalizujące się w uprawach (zboża, buraki, truskawki) i tuczu trzody chlewnej.
4. Mieszkańcami są głównie rolnicy. Wieś zamieszkują również pracownicy dojeżdżający do pracy do okolicznych miast.
5. Organizacją życia na wsi zajmuje się:
  - a. Sołtys

- b. Rada Sołecka
  - c. Straż Pożarna
6. Wygląd wsi :
- a. zadbana,
  - b. tereny z możliwością dalszej rozbudowy mieszkaniowej,
  - c. brak kanalizacji i oczyszczalni przydomowych,
  - d. wieś posiada sieć wodociągów w 100 % .

3. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości Krajęcín

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Wysoki poziom usług w gminie – Dobrze rozwinięty handel – Dobrze rozwinięta oświata w gminie – Zakłady przetwórstwa rolno – spożywczego, produkujące wyroby bardzo wysokiej jakości w gminie – Dobrze działające związki i stowarzyszenia – Wysoki stopień zwodociągowania gminy 	<ul style="list-style-type: none"> – Brak zakładów przemysłowych – Wysoki wskaźnik bezrobocia – Ubożenie społeczności lokalnej – Starzenie się społeczeństwa – Zły stan nawierzchni dróg gminnych – Rozdrobnienie gospodarstw rolnych – Słabo rozwinięta funkcja rekreacyjno – turystyczno – wypoczynkowa miejscowości – Brak infrastruktury sanitarnej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Dostęp do zewnętrznych unijnych źródeł finansowania – Duża aktywność społeczna – Dobra współpraca organizacji społecznych z Urzędem Gminy – Funkcjonowanie Gminnego Centrum Informacji 	<ul style="list-style-type: none"> – Emigracja wykształconej młodzieży w poszukiwaniu pracy – Ograniczone środki finansowe budżetu gminy na inwestycje we wsi Krajęcín – Brak perspektyw rozwojowych dla małych i średnich gospodarstw rolnych

4. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć

PRIORYTET 1 ROZWÓJ INFRASTRUKTURY MIEJSCOWOŚCI ORAZ POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKANCÓW		
Cele	Projekty	Termin realizacji
- Zaspokojenie potrzeb społecznych .	Budowa placu zabaw na dz. nr ew. 59/2 przy świetlicy wiejskiej we wsi Krajęcín , który ze względu na swoje położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne stanowi obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców wsi Lisewo. Przyczyni się do poprawy warunków bezpieczeństwa dzieci oraz nawiązania kontaktów dzieci i dorosłych.	2012 - 2014
- Podniesienie standardu życia. - Podniesienie atrakcyjności turystycznej. - Poprawa standardów sanitarnych wsi. - Pełne zurbanizowanie miejscowości (gazyfikacja, telefonizacja, poprawa stanu dróg i chodników). - Stymulowanie działalności	- Poprawa warunków estetycznych gospodarstw (pojemniki do segregacji odpadów, budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków). - Modernizacja dróg gminnych, budowa chodników.	2012 - 2020 2012-2020 2012 - 2020

dających dodatkowe dochody gospodarstwom rolnym.		
PRIORYTET 2 ROZWÓJ TURYSTYKI I WYPOCZYNKU		
Cele	Projekty	Termin realizacji
7. Zwiększenie atrakcyjności terenów dla rozwoju turystyki.	– Rozwój gospodarstw agroturystycznych.	2012-2020
8. Podjęcie działań dla kompleksowego rozwoju usług pod potrzeby turystyki.	– Budowa ścieżek rowerowych.	2012 - 2020
9. Skuteczna promocja walorów rekreacyjno – wypoczynkowych.		
PRIORYTET 3 ROZWÓJ MIEJSCOWOŚCI POPRZEZ EDUKACJĘ, KULTURĘ I SPORT		
Cele	Projekty	Termin realizacji
– Dostęp do edukacji poprzez Internet.	– wyposażenie świetlicy wiejskiej, w podstawowy sprzęt i komputery z równoczesnym, podłączeniem do Internetu.	2012-2020
– Umożliwienie bezrobotnym zdobywania nowych kwalifikacji oraz możliwości poszukiwania pracy w Internecie.	– zorganizowanie szkoleń dla mieszkańców (dzieci, młodzieży, bezrobotnych) w celu zapoznanie ich z możliwościami, jakie daje Internet (nauka, praca).	2012 – 2020
– Poprawa warunków dla rozwoju sportu.	- budowa placu zabaw i boiska sportowego dla dzieci i młodzieży.	2012 - 2020
– Wzrost liczby dzieci i młodzieży objętej formami zajęć sportowych.		

5. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno – przestrzenne

Planuje się :

Budowa placu zabaw na dz. nr ew. 59/2 przy świetlicy wiejskiej we wsi Krajęcín ze względu na swoje położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne stanowi obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców wsi Krajęcín. Przyczyni się do poprawy warunków bezpieczeństwa dzieci oraz nawiązania kontaktów dzieci i dorosłych. Koszt realizacji operacji wyniesie 27 392,08 zł.

Załącznik Nr 5
do Uchwały Nr XVII/109/2012
Rady Gminy Lisewo
z dnia 30 sierpnia 2012 r.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI LISEWO W LATACH 2012-2020

Spis treści:

- 1. Charakterystyka miejscowości Lisewo.**
- 2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości Lisewo.**
- 3. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości Lisewo.**
- 4. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność miejscowości Lisewo.**
- 5. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno – przestrzenne**

I. Charakterystyka miejscowości Lisewo

Wieś Lisewo o powierzchni 1298 ha założono na prawie Chełmińskim około 1250 roku. Z badań archeologicznych wynika, że stała osada na terenie Lisewa znajdowała się na długo przed przybyciem Krzyżaków, gdyż już od IX wieku.

Pierwsze znane zapiski pochodzą z lat 1288 i 1293. W dokumentacji z czasów krzyżackich nazwę miejscowości zapisywano jako Leysaw, Lysaw, Leissaw, a w dokumentach polskich z XVI – XVIII wieku – Lissowo, Lisowo. W XIX wieku zaczęto używać nazwy Lessewo.

Pod względem obszaru w XV wieku wieś należała do największych na Ziemi Chełmińskiej.

Od drugiej połowy XVI wieku w kościele lisewskim odbywały się sądy rycerskie Ziemi Chełmińskiej, nadzorowane przez wójtów z Lipienka. Poza tym rycerstwo zbierało się tu na zjazdach. W czasie jednego z nich w 1437 roku podjęto decyzję o wznowieniu działalności Towarzystwa Jaszczurczego. Natomiast podczas jednego z ostatnich zjazdów w 1453 roku zrodziła się myśl poddania Pomorza Gdańskiego, Prus i Ziemi Chełmińskiej królowi polskiemu Kazimierzowi Jagiellończykowi.

Po wojnie 13 – letniej Lisewo utraciło swoje polityczne znaczenie na rzecz Radzynia i Kowalewa. W 1454 roku przeszło na własność króla polskiego.

Od 1530 roku do 1772 roku wieś należała do Starostwa Lipieńskiego. Jak większość wsi została dotkliwie zniszczona i wyludniona w czasie wojen

szwedzkich. Po pierwszym rozbiore Polski wieś przeszła na własność pruskiego skarbu państwa.

W latach 1827 – 1840 przeprowadzono w Lisewie pomiary i komasację gruntów – parceli chłopskich. Z 327 parceli utworzono 35 gospodarstw o powierzchni od 2 ha do 85 ha. Chłopi dzierżawiący dziedzicznie lub długoterminowo uzyskali prawo do ich wykupu.

Od połowy XIX wieku w Lisewie rozwijała się polska działalność kulturalno – społeczna, której celem było przeciwstawienie się planowanej i odgórnjej germanizacji. W 1848 roku powstała polska biblioteka, a w 1873 r. Bank Ludowy.

Okres międzywojenny dał miejscowości duże możliwości rozwoju. Wielu społecznych działaczy z Lisewa uczestniczyło w tworzeniu państwowych i samorządowych władz powiatu chełmińskiego. Okres ten jednak nie należał do najlepszych pod względem gospodarczym. Przyczyną tego była utrata tradycyjnych, niemieckich rynków zbytu na produkty rolnicze.

Działania II wojny światowej spowodowały duże straty wśród ludności polskiej, zamieszkującej wieś Lisewo, oraz jej zubożenie. Wiele rodzin wywieziono do Generalnego Gubernatorstwa, obozów koncentracyjnych lub na przymusowe roboty do Niemiec. Wyzwolenie w lutym 1945 roku dało nadzieje na długo oczekiwany rozwój wsi oraz poprawę poziomu życia jej mieszkańców.

Obecnie Lisewo jest wsią gminną o funkcji głównie administracyjno – usługowej. Zamieszkują ją 1746 osoby /stan na 31.12.2011r./.

2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości Lisewo

<ul style="list-style-type: none"> - Dogodne położenie - wieś Lisewo leży na ważnym szlaku komunikacyjnym. Od Torunia odległa jest o 33 km, od Chełmna o 20 km. Najbliżej położonymi miastami są Chełmża oddalona o 13 km i Wąbrzeźno oddalone o 17 km, - Atrakcje turystyczne – zabytek w postaci kościoła parafialnego pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego, - Dobrze rozwinięte rolnictwo, - Dobrze rozwinięte budownictwo mieszkaniowe (Spółdzielnia Mieszkaniowa), - Znakomicie rozbudowana sieć sklepów, zakładów usługowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nowoczesność z zachowaniem tradycji, - Pełne zurbanizowanie miejscowości (gazyfikacja, telefonizacja, poprawa stanu dróg, w szczególności budowa autostrady A 1), - Rozwój budownictwa mieszkaniowego, - Rozwój przedsiębiorczości, - Tworzenie nowych miejsc pracy.
<p>Wieś Lisewo jest miejscem zamieszkania około 32 % ogółu mieszkańców gminy, pełni ona funkcje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - administracyjną – siedziba władz samorządowych (urząd gminy) i instytucji (komisariat policji, straż pożarna, urząd pocztowy, ośrodek zdrowia itp.), - usługowo – handlową - stacja diagnostyczna samochodów, punkty obsługi rolnictwa i ludności wiejskiej, kwaciarnia, cukiernia, apteka, - produkcyjną (produkcja rolnicza, spożywcza), - oświatową – Lisewo jest siedzibą szkoły podstawowej oraz gimnazjum, znajduje się tu także przedszkole, - rolniczą – głównie uprawa pszenicy ozimej, rzepaku, buraków cukrowych oraz zbóż jarych wykorzystywanych na pasze do produkcji zwierząt. 	<p>Wieś ma pełnić funkcje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - administracyjną, - usługowo - handlową – tworzenie nowych podmiotów gospodarczych, zachęcanie mieszkańców do podejmowania nowych form działalności, - produkcyjną – nowe formy produkcji, - rolniczą – wzrost poziomu konkurencyjności gospodarstw, rozwój rolnictwa ekologicznego i agroturystyki, - oświatową – wzrost poziomu edukacji mieszkańców, - kulturalną – aktywna ochrona dziedzictwa kulturowego gminy, - rekreacyjno – turystyczną - atrakcyjne położenie , duże zróżnicowanie walorów krajobrazowych, występowanie zabytków przyrody i kultury, mała degradacja środowiska naturalnego, - sportową – większa dbałość o rozwój fizyczny dzieci i młodzieży.
<p>W przeważającej większości mieszkańcami wsi są rolnicy. Lisewo zamieszkują również osoby pracujące w państwowych (szkoły, urzędy), bądź prywatnych instytucjach. Wśród społeczności wiejskiej są także</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Wykształceni – dbałość o edukację mieszkańców oraz chęć zapewnienia młodzieży takich warunków, by chcieli po studiach powrócić na wieś, - Przedsiębiorczy – zachęcanie

<p>emeryci i renciści oraz uczniowie.</p>	<p>mieszkańców do podejmowania własnej działalności gospodarczej, tworzenie nowych miejsc pracy,</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zasobni – tworzenie warunków zatrudnienia zapewniających wysoki standard życia mieszkańcom.
<p>Sposoby zorganizowania wsi i mieszkańców</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – Sołtys, – Rada Sołecka, – Koło Gospodyń Wiejskich, – Ochotnicza Straż Pożarna, – Towarzystwo Przyjaciół Gminy Lisewo. <p>Ponadto mieszkańcy organizują różnego rodzaju imprezy i licznie w nich uczestniczą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – większa przynależność do organizacji i stowarzyszeń, zacieśnienie współpracy z Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych, działającym przy Towarzystwie Przyjaciół Gminy Lisewo, w celu m.in. pozyskania pomocy w poszukiwaniu funduszy na własną działalność i wszelkiego rodzaju porady związane z funkcjonowaniem organizacji
<p>Sposoby rozwiązywania problemów</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – Zebrania wiejskie, – spotkania organizacji społecznych, – uczestnictwo w posiedzeniach Rady Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> – Zebrania wiejskie, – spotkania organizacji społecznych, – uczestnictwo w posiedzeniach Rady Gminy – poprzez realizowanie inwestycji podnoszących standard życia mieszkańców, dających nowe miejsca pracy, – poprzez wykorzystanie możliwości związanych z dostępnością i pozyskaniem funduszy strukturalnych UE, – poprzez dialog społeczny
<p>Wygląd wsi</p>	
<p> </p>	

<ul style="list-style-type: none"> - Zadbana, - o zwartej zabudowie (budownictwo zarówno wielo, jaki i jednorodzinne), - wyposażona w infrastrukturę wodną i kanalizacyjną (100% powierzchni gminy jest siecią wodociągową) - tereny z możliwością dalszej rozbudowy mieszkaniowej, - zabytkowy kościół Rzymskokatolicki Podwyższenia Świętego Krzyża, - wiele obiektów użyteczności publicznej, - brak szaletów publicznych 	<p>W pełni zurbanizowana poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zgazyfikowanie, - stelefonizowanie, - stały dostęp do Internetu, - dobrą infrastrukturę drogową z wykonaną obwodnicą na węzeł autostradowy
Pielęgnowane i rozwijane obyczaje i tradycje	
<ul style="list-style-type: none"> - organizacja festynów gminnych, - odpusty parafialne, - dożynki – dzielenie się chlebem, konkurs na najładniejszy wieniec dożynkowy, - imprezy sportowe – głównie gra w siatkówkę, aerobik, - spotkania rodzinne organizowane przez Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Urząd Gminy i 	<ul style="list-style-type: none"> - organizacja festynów gminnych, - dożynki, - imprezy sportowe, - spotkania rodzinne,
Wygląd mieszkań i obejścia	
<p>Estetyczne, zadbane, otoczone zielenią, Obejścia gospodarcze na terenie wsi posiadają estetyczny wygląd i są według istniejącej zabudowy zsynchronizowane z istniejącym stanem otoczenia. Zagrody gospodarskie są utrzymane w nienagannym porządku, mieszkańcy sołectwa dbają o dobry wygląd wsi.</p>	<p>Czyste, schludne, zadbane</p>
Stan otoczenia i środowiska	
<p>Dobry – ścieki odprowadzane są do gminnej oczyszczalni ścieków w Lisewie, natomiast nieczystości stałe do międzygminnych składowisk odpadów w Osnowie i Niedźwiedziu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Przyjazny mieszkańcom, - poprawa jakości wód, - zmniejszenie zanieczyszczenia atmosferycznego, - ograniczenie nadmiernego hałasu

Rolnictwo	
<ul style="list-style-type: none"> – wysoko towarowe, – specjalizujące się w hodowli bydła mlecznego, trzody chlewnej, uprawie zbóż, roślin okopowych i rzepaku, – dobra organizacja obsługi rolnictwa (skup surowców rolnych, zaopatrzenie producentów w niezbędne środki do produkcji rolniczej) 	<ul style="list-style-type: none"> – wysoko towarowe, – w pełni zmechanizowane, – rozwój rolnictwa ekologicznego (zwiększenie uprawy ziemniaków, warzyw polowych, roślin strączkowych i paszowych, większa obsada krów mlecznych)
Powiązania komunikacyjne	
<p>dobre – droga asfaltowa Wąbrzeźno – Chełmno oraz sieć dróg lokalnych</p>	<p>dobre – powinna być wybudowana obwodnica wokół wsi Lisewo, ułatwiająca podróży transport w kierunku węzła autostradowego</p>

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	
walory krajobrazu	<p>O znaczeniu średnim - ukształtowanie powierzchni ziemi jest dziełem ostatniego zlodowacenia, które zakończyło się 10 tysięcy lat temu. Przeważa tu falista równina o średniej wysokości 100 m n.p.m. Ukształtowana jest ona ciągami morenowych wzgórz oraz rynnowymi jeziorami. Jednym z najwyższych położonych punktów na terenie całej gminy jest wzgórze we wsi Malankowo (112m). Taka rzeźba terenu oraz jego gospodarcze wykorzystanie wpłynęły na obecny kształt krajobrazu – w przeważającej części płaska, bezleśna równina, stosunkowo uboga i mało urozmaicona.</p>

walory przyrodnicze	O znaczeniu średnim – lasy odgrywają niewielką rolę, większe zbiorowości drzew i krzewów rosną na obszarach podmokłych, ze względu na niewielkie zalesienie wszystkie lasy powinny uzyskać status lasów I grupy tj. lasów ochronnych; Lisewo leży w bydgoskiej dzielnicy klimatycznej, której typową cechą jest wielka zmienność pogody – średnia temperatura roczna wynosi 7,5 ⁰ C; miejscowość leży ponadto w strefie najmniejszych opadów w Polsce – opady nie przekraczają 550 mm w ciągu roku; teren jest zasobny w wody podziemne.
wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	O znaczeniu dużym – Lisewo leży w zlewni Strugi Żaki i Strugi Toruńskiej, główną oś hydrograficzną stanowi rzeka Wisła z dopływami, na południowy zachód od Lisewa leży malownicze, największe w gminie Jezioro Kornatowskie oraz Jezioro Bartlewskie. Inne zbiorniki wodne to śródpolne oczka wodne, płytkie zagłębienia w dolinach cieków oraz sztucznie wykopane stawy parkowe.
gleby	O znaczeniu dużym – występują tu przeważnie gleby brunatne o zróżnicowanej zasobności w składniki odżywcze, przeważają gleby klas bonitacyjnych IIIa, IIIb, IVa i IVb. Gleby klas niższych i wyższych stanowią śladowy odsetek. Występujący w Lisewie typ gleby to gleby idealnie przydatne dla rolnictwa – gleby użytkowane rolniczo charakteryzują się dużą potencjalną produktywnością 84,1 pkt (w skali 100 punktowej).
kopaliny	brak
ŚRODOWISKO KULTUROWE	
walory architektury wiejskiej i osobliwości kulturowe	O znaczeniu dużym – z badań archeologicznych wiadomo, że stała osada na terenie Lisewa znajdowała się na długo przed przybyciem Krzyżaków, bo już od IX wieku; na terenie całej gminy znajduje się 13 obiektów wpisanych do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków Nieruchomych (przede wszystkim kościół parafialny w Lisewie, a w sąsiednich miejscowościach: ruiny zamku krzyżackiego w Lipienku, dwór z końca XIX w. w Mgoszczu, dom zakonny Zgromadzenia Sióstr Pasterek w Pniewitem) oraz 105 obiektów architektury, parki, cmentarze, pomniki przyrody i 313 stanowisk

	archeologicznych zewidencjonowanych przez Państwową Służbę Ochrony Zabytków.
walory zagospodarowania przestrzennego	O znaczeniu dużym – w planach zagospodarowania przestrzennego postuluje się kształtowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych, poprawę jakości wód zwłaszcza drobnych cieków i jezior, ochronę użytków rolnych o wysokiej przydatności rolniczej przed przeznaczeniem na cele nierolnicze, wykorzystanie dogodnych połączeń komunikacyjnych (budowa nowych i modernizacja istniejących dróg), tworzenie systemu ułatwień dla inwestorów i organizatorów usług turystycznych.
zabytki	O znaczeniu dużym - Kościół parafialny pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego w Lisewie. Obiekt ten jest nie tylko atrakcyjny pod względem architektonicznym, ponieważ pochodzi z końca XIII wieku, ale również znajduje się w nim wiele cennych zabytków m.in. granitowa chrzcielnica z przełomu XIII/XIV, epitafium poświęcone ks. Janowi Kantemu Dąbrowskiemu, cztery lichtarze z XIV wieku, trójramienny świecznik z postacią Matki Bożej z XV wieku, dwa dzwony z XVII wieku, monstrancja z połowy XVIII wieku, czerwony ornat z początku XVIII wieku. W bocznym ołtarzu, po prawej stronie, znajduje się obraz Matki Bożej z dzieciątkiem powstały w połowie XVIII wieku. Otoczony jest on lokalnym kultem, o czym świadczą liczne wota i odbywające się co środę nowenny.
DZIEDZICTWO RELIGIJNE I HISTORYCZNE	
miejsca, osoby i przedmioty kultu	O znaczeniu dużym – Kaplica św. Józefa (wspólna mogiła 94 osób, które zmarły w wyniku epidemii cholery w 1831 roku); kościół parafialny pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża, a w nim epitafium w prezbiterium ku czci ks. Jana Kantego Dąbrowskiego czy zabytkowa granitowa chrzcielnica.
tradycje, obrzędy, gwara	brak
legendy, podania i fakty historyczne	O znaczeniu średnim – w XIV wieku odbywały się w Lisewie sądy rycerskie Ziemi Chełmińskiej, ponadto rycerstwo organizowało tu swoje zjazdy, działalność

	<p>prowadziło także Towarzystwo Jaszczurcze.</p> <p>XIX wiek – aktywne przeciwstawianie się zaborcom i ich polityce – walka z germanizacją – tworzenie polskich bibliotek, towarzystw, kółek rolniczych, Banku Ludowego, przedstawienia teatrów amatorskich, działalność Towarzystwa Śpiewaczego Św. Cecylii.</p> <p>Okres międzywojenny – aktywny udział działaczy Lisewskich w tworzeniu polskich władz państwowych i samorządowych.</p>
ważne postaci historyczne	<p>O znaczeniu dużym – Mikołaj z Ryńska – założyciel Towarzystwa Jaszczurczego, które spotykało się w kościele parafialnym;</p> <p>Ks. Jan Kanty Dąbrowski – opiekował się mieszkańcami Lisewa podczas epidemii cholery w 1831 roku, dzięki jego ofiarności liczba ofiar Epidemii ograniczyła się jedynie do 94 osób – mieszkańcy Lisewa uczcili pamięć księdza epitafium wiszącym w prezbiterium kościoła;</p> <p>Ks. Stanisław Machorski – rozwijał polską działalność kulturalno – społeczną w czasie zaborów, przeciwstawiał się planowanej i odgórnej germanizacji, utworzył na terenie parafii kilka polskich bibliotek, aktywnie działał w Towarzystwie Rolniczym, był jednym z inicjatorów założenia Banku Ludowego.</p>
GOSPODARKA, ROLNICTWO	
specyficzne produkty (hodowle, uprawy polowe)	<p>O znaczeniu małym – na terenie miejscowości Lisewo, jak i całej gminy nie występują żadne produkty regionalne.</p> <p>Rolnictwo całej Gminy Lisewo zostało zdominowane przez uprawę zbóż i rzepaku. W hodowli najwyższy odsetek zajmują trzoda chlewna i bydło.</p>
znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe	<p>O znaczeniu dużym - Lisewo jako siedziba władz gminnych posiada znakomicie rozbudowaną sieć sklepów, zakładów usługowych m.in. stację diagnostyczną samochodów, punkty obsługi rolnictwa i ludności wiejskiej, kwaciarnię, cukiernię, aptekę.</p> <p>Wśród zakładów przemysłu przetwórstwa rolno-spożywczego na uwagę zasługują m.in. Zakład Mleczarski, Zakład Mięso-Wędliniarski - Kazimierz Ritter, Piekarnia Kazimierz Sankiewicz, wytwórnia wyrobów z włókien poliestrowych. Znakomitym przykładem lokalnej gospodarności jest wciąż dobrze prosperująca Gminna Spółdzielnia "Samopomoc</p>

	Chłopska".
INSTYTUCJE	
szkoły	O znaczeniu dużym – w Lisewie znajduje się szkoła podstawowa oraz gimnazjum.
placówki kulturalne	O znaczeniu dużym – są organizatorami wielu imprez, skupiają życie kulturalne całej gminy Lisewo. Szczególnie dzieci i młodzież spędzają w nich swój wolny czas.
LUDZIE, ORGANIZACJE SPOŁECZNE	
OSP	O znaczeniu dużym – Na terenie Lisewa działa Ochotnicza Straż Pożarna.
stowarzyszenia	O znaczeniu dużym - Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Lisewo.

3. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości Lisewo.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Duża wieś gminna z siedzibą Urzędu Gminy oraz placówkami użyteczności publicznej – Wysoko towarowe rolnictwo – Wysoki poziom usług – Dobrze rozwinięty handel – Dobrze rozwinięta oświata – Zakłady przetwórstwa rolno – spożywczego, produkujące wyroby bardzo wysokiej jakości – Dobrze działające związki i stowarzyszenia – Wysoki stopień zwodociągowania gminy 	<ul style="list-style-type: none"> – Brak zakładów przemysłowych – Wysoki wskaźnik bezrobocia – Ubożenie społeczności lokalnej – Starzenie się społeczeństwa – Zły stan nawierzchni dróg gminnych – Rozdrobnienie gospodarstw rolnych – Słabo rozwinięta funkcja rekreacyjno – turystyczno – wypoczynkowa miejscowości,

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Wybudowana autostrada A1 Gdańsk – Toruń - Wjazd na autostradę i zjazd z autostrady - Dostęp do zewnętrznych unijnych źródeł finansowania - Duża aktywność społeczna - Dobra współpraca organizacji społecznych z Urzędem Gminy - Funkcjonowanie Gminnego Centrum Informacji 	<ul style="list-style-type: none"> - Emigracja wykształconej młodzieży w poszukiwaniu pracy - Ograniczone środki finansowe budżetu gminy na inwestycje we wsi Lisewo - Brak perspektyw rozwojowych dla małych i średnich gospodarstw rolnych

4. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność miejscowości Lisewo.

PRIORYTET 1 ROZWÓJ INFRASTRUKTURY MIEJSCOWOŚCI ORAZ POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKANCÓW		
Cele	Projekty	Termin realizacji
<ul style="list-style-type: none"> -zaspokojenie potrzeb społecznych mieszkańców wsi, - nawiązywanie kontaktów społecznych, -podniesienie standardu życia, -podniesienie atrakcyjności turystycznej 	<ul style="list-style-type: none"> - Montaż piłkochwyków oraz siedzeń na trybunie boiska sportowego w miejscowości Lisewo na dz. nr ew. gruntów 571/2. - Budowa wielofunkcyjnego boiska na dz. nr ew.291/14. Ze względu na swoje położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne miejsca te stanowią obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców wsi Lisewo i okolicznych miejscowości. Realizacja 	2012 - 2014

<p>-Poprawa standardów sanitarnych wsi Pełne zurbanizowanie miejscowości , poprawa stanu dróg i chodników), – Rozwój budownictwa mieszkaniowego,</p>	<p>zadań przyczyni się do poprawy estetyki i bezpieczeństwa na przyległej do boiska drodze boiska oraz do nawiązywania kontaktów społecznych oraz rozwoju fizycznego młodzieży i dorosłych.</p> <p>– Modernizacja dróg gminnych, budowa chodnika przy ul. Gen. J. Hallera</p>	<p>2012-2020</p>
--	---	------------------

**PRIORYTET 2
ROZWÓJ TURYSTYKI I WYPOCZYNKU**

Cele	Projekty	Termin realizacji
<p>- Zwiększenie atrakcyjności terenów dla rozwoju turystyki, - Podjęcie działań dla kompleksowego rozwoju usług pod potrzeby turystyki, - Skuteczna promocja walorów rekreacyjno – wypoczynkowych.</p>	<p>– Utworzenie Gminnego Centrum Informacji Turystycznej, – Budowa ścieżek rowerowych, – Szeroka akcja promocyjna walorów krajobrazowych Lisewa w mediach.</p>	<p>2012-2020 2012-2020 2012-2020</p>

**PRIORYTET 3
ROZWÓJ MIEJSCOWOSCI POPRZEZ EDUKACJĘ, KULTURĘ I SPORT**

Cele	Projekty	Termin realizacji
------	----------	-------------------

<ul style="list-style-type: none"> – Dostęp do edukacji poprzez Internet, – Umożliwienie bezrobotnym zdobywania nowych kwalifikacji oraz możliwości poszukiwania pracy w Internecie, 	<ul style="list-style-type: none"> – Wyposażenie placówek kulturalnych w komputery i podłączenie do Internetu, 	2012-2020
	<ul style="list-style-type: none"> – Zorganizowanie szkoleń dla mieszkańców (dzieci, młodzieży, bezrobotnych) w celu zapoznanie ich z możliwościami, jakie daje Internet (nauka, praca). 	2012-2020
		2012-2020

5. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno – przestrzenne

Planuje się : - Montaż piłkochwyków oraz siedzeń na trybunie boiska sportowego w miejscowości Lisewo na dz. nr ew. gruntów 571/2.

- Budowa wielofunkcyjnego boiska na dz. nr ew.291/14. Ze względu na swoje położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne miejsca te stanowią obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców wsi Lisewo i okolicznych miejscowości. Realizacja zadań przyczyni się do poprawy estetyki i bezpieczeństwa na przyległej do boiska drodze oraz do nawiązywania kontaktów społecznych oraz rozwoju fizycznego młodzieży i dorosłych. Koszt realizacji operacji wyniesie 315 541,60 zł.